

Länssstyrelsen
Norrbotten

Datum
2009-12-18

Diarienummer
537-15671-2008
537-15695-2008
537-15696-2008
537-16527-2008

Särskild sammanställning av inkomna synpunkter angående Vattenmyndigheten i Bottenvikens förslag till förvaltningsplan, förslag till åtgärdsprogram, förslag till miljökonsekvensbeskrivning samt förslag till miljökvalitetsnormer

Sammanfattning av inkomna synpunkter och hur de har beaktats

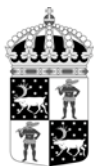
Vattenmyndigheten har, i enlighet med 5 kap. 4 § förordning (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön, vattenförvaltningsförordningen, samt 5 kap. 4 § miljöbalken och 6 kap. 16 § miljöbalken, sammanställt samrådssynpunkter på förslagen till förvaltningsplan, miljökvalitetsnormer, åtgärdsprogram och miljökonsekvensbeskrivning efter samrådet under perioden 1 mars – 1 september 2009. Vattenmyndigheten har erhållit 136 skriftliga svar med sammantaget ca 1300 synpunkter.

Vattenmyndigheten redovisar samtliga yttranden på vattenmyndighetens webbplats, www.vattenmyndigheterna.se. Nedan redovisas en sammanfattning av yttrandena för de flesta förslag samt hur vattenmyndigheten har beaktat yttrandena.

Många synpunkter på **förvaltningsplanen** rör struktur och läsbarhet, som till exempel att dokumentet är omfattande, svåröverskådligt och för detaljerat. Å andra sidan anser flera remissinstanser att dokumentet är för övergripande. Det har även kommit synpunkter som pekar på att dokumentet är en bra sammanfattning av vattenförvaltningsarbetet. En del remissinstanser har lyft fram att det saknas en röd tråd och att det finns olikheter mellan distrikten både när det gäller terminologi och innehåll.

Bearbetning av förvaltningsplanen har därför främst gjorts för att öka läsbarhet, tillgänglighet och enhetlighet mellan vattendistriktet. Ändringar och förtydliganden har också gjorts för att tydligare beskriva arbetet samt uppfylla alla krav i vattenförvaltningsförordningen. Avsnittet "Inför nästa förvaltningscykel 2009-2015" har tagits fram baserat dels på inkomna synpunkter, dels på interna diskussioner mellan vattenmyndigheterna. Detta avsnitt beskriver hur vattenmyndigheterna avser att arbeta under nästa cykel när det gäller bland annat samordning och samverkan, kartläggning och analys, klimatfrågor, övervakning, åtgärder, dataunderlag och datahantering samt rapportering till EU.

Många av remissynpunkterna på **miljökvalitetsnormerna** berör normernas rättsliga status. Flera remissinstanser har haft synpunkter på bedömningsgrunderna som använts vid klassning av vattenförekomstens status. Kritik har även framförts på att statusklassningarna och bakomliggande dataunderlag är bristfälligt och otydligt. Olikheter mellan vattendistriktet har även påpekats.

Länsstyrelsen
Norrbotten

Förändringar utifrån remissynpunkterna på miljökvalitetsnormerna har bland annat rört samordning av kriterier mellan vattenmyndigheterna, bland annat för utpekande av kraftigt modifierade vatten. Vidare kommer icke-försämringskravet att utgå som en självständig bestämmelse eftersom detta finns inbyggt i normerna. I vissa fall har synpunkter på statusklassningar föranlett justering av status och därmed också av miljökvalitetsnormen. Vattenmyndigheten kommer under nästa cykel bland annat att arbeta vidare med att kvalitetssäkra statusklassningarna och därmed normerna, fortsatt utredning och fastställande av kraftigt modifierade vatten samt de särskilt förorenande ämnena.

Flertalet av samrådsyttrandena lämnar synpunkter på **åtgärdsprogrammet**, såväl vad gäller de 40 föreslagna åtgärderna som myndigheter och kommuner ska genomföra, som konsekvensanalysen. Huvuddelen av synpunkterna är kritiska till åtgärdsprogrammet, några vill ha ett kraftfullare åtgärdsprogram.

Vattenmyndigheterna har tillsammans omarbetat åtgärdsprogrammets disposition och harmoniserat innehållet så långt som möjligt. Åtgärdsprogrammet har renodlats för att skapa tyngdpunkten i åtgärder och deras konsekvenser. Konsekvensanalysen har fördjupats och utvecklats så att den bemöter frågeställningar i inkomna yttranden. Regeringen har prövat åtgärdsprogrammet enligt myndigheternas begäran och beslutat att lämna förslagen till åtgärdsprogram utan åtgärd. Många synpunkter på bland annat utformning, underlag, åtgärder och åtgärdsutformning och konsekvensanalys har inte beaktats eller kunnat beaktas av olika anledningar, men kommer till olika delar att tas med till den andra förvaltningscykeln.

Synpunkter på **miljökonsekvensbeskrivningen** rör olikheter i struktur och omfattning mellan vattenmyndigheterna. Det finns ett flertal synpunkter som har koppling till den juridiska konstruktionen i miljöbalken och vattenförvaltningsförordningen. Bearbetning av dokumenten har gjorts baserat på inkomna synpunkter för att öka läsbarhet och tillgänglighet. En omarbetning av disposition och innehåll samt harmonisering mellan vattenmyndigheterna har genomförts. Nu är strukturen gemensam och i så stor utsträckning som möjligt även innehållet.

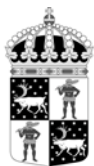
Vattenmyndigheten är medveten om att det finns ett stort behov av mer data, information och kunskap om vattens miljöförhållanden inom vattendistriktet, och att detta behöver utvecklas under kommande år.

Bakgrund och samrådsprocess

Vattenförvaltningen, som är det svenska genomförandet av EU:s vattendirektiv, innebär att Sverige skall kartlägga och analysera alla vatten, fastställa mål/kvalitetskrav och upprätta åtgärdsprogram för vattenmiljöerna i Sverige samt övervaka dem. Syftet med arbetet är att uppnå målsättningen "god vattenstatus" i alla vatten senast år 2015.

Samrådet har omfattat fyra dokument som hänger samman:

- Förvaltningsplanen sammanfattar arbetsmetoder och resultat inom vattenförvaltningen från 2004 och fram till idag. Planen ger även en kort beskrivning av inriktningen på det fortsatta vattenförvaltningsarbetet.

Länsstyrelsen
Norrbotten

Datum

Diarienummer

- Miljökvalitetsnormer innehåller förslag till vilka miljökvalitetsnormer som ska gälla för distriktens vatten. Målet är att alla vatten (yt-, kust- och grundvatten) ska nå minst god status under perioden 2015-2027. Vissa vatten har fått en lägre miljökvalitetsnorm än god status. Detta har i så fall motiverats.
- Åtgärdsprogrammet beskriver de åtgärder som bedöms nödvändiga för att de beslutade miljökvalitetsnormerna ska uppnås i tid. Det handlar dels om att utveckla styrmedel, dels om konkreta förbättringar av vattenmiljön. Åtgärder som beskrivs i programmet riktar sig till myndigheter och kommuner.
- Miljökonsekvensbeskrivningen är en generell och övergripande beskrivning av de miljökonsekvenser som det föreslagna åtgärdsprogrammet väntas få.

Vattenmyndigheten har, i enlighet med 5 kap. 4 § vattenförvaltningsförordningen samt 5 kap. 4 § miljöbalken och 6 kap. 16 § miljöbalken sammanställt de synpunkter som remissinstanserna haft på samrådshandlingarna "Förslag till förvaltningsplan", "Förslag till åtgärdsprogram", "Förslag till miljökonsekvensbeskrivning" samt "Förslag till miljökvalitetsnormer för Bottenvikens vattendistrikt".

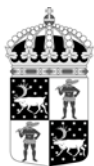
Samrådshandlingarna kungjordes i 7 dagstidningar den 27 februari 2009 och har funnits tillgängliga hos vattenmyndigheten, samtliga kommuner och länsstyrelser inom vattendistriktet under perioden 1 mars till 1 september 2009. De har även funnits tillgängliga på vattenmyndighetens webbplats. Handlingarna har skickats ut till ca 140 adressater och presenterats av vattenmyndigheten och länsstyrelser under en rad olika möten i distriktet. Yttrande som inkommit senare än den 7 september har inte beaktats.

Vattenmyndigheten har övervägt alla synpunkter, arbetat intensivt i dialog med övriga vattenmyndigheter, genomfört dialogmöten med representanter för flera myndigheter och andra intressenter och presenterat övervägandena för vattendelegationen.

Beskrivning av hur Bottenvikens vattendistrikt arbetat med samrådet

Under våren 2009 genomförde vattenmyndigheten tillsammans med ansvariga länsstyrelser allmänna informations- och samrådsmöten i alla vattenråd (inkl vattenparlamentet i Torneälven) i distriktet. Syftet med mötena var främst att underlätta för deltagarna att svara på vattenmyndighetens remiss genom att ge en bakgrund till materialet och beskriva innehållet i samrådshandlingarna. Ett andra syfte var att få synpunkter på materialet i det fortsatta arbetet med vattenförvaltningen. Cirka 200 personer deltog på dessa möten.

Några möten genomfördes efter att länsstyrelsepersonal erbjöd sig att komma ut till organisationer och befintliga nätverk. Därmed tillkom ett antal inbjudna träffar med bland andra LRF och kommuner. Även möten internt på länsstyrelserna hölls för att informera och diskutera vattenförvaltning och samrådsdokumenten. Ett större gemensamt möte arrangerades även för vattenråden. En uppskattning är att ca 300 personer totalt deltog i dessa möten.

Länsstyrelsen
Norrbotten

Datum

Diarienummer

Hur synpunkterna har beaktats

De inkomna svaren har innehållit en stor mängd olika synpunkter på dokumenten och vattenförvaltningens genomförande. Nationella synpunkter har hanterats gemensamt av de fem vattenmyndigheterna. De distriktsspecifika synpunkterna har hanterats av Bottenvikens vattenmyndighet och länsstyrelserna inom vattendistriktet. Alla inkomna yttranden kan läsas i sin helhet på vattenmyndighetens webbplats (www.vattenmyndigheterna.se).

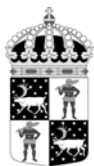
Framtagning, sammanställning och analys av samrådsmaterialet har skett inom respektive vattendistrikt. Betydande insatser har gjorts för att på bästa sätt samordna arbetet inom och mellan distrikten. Bland annat tillsattes under våren 2009 en grupp med en representant från varje vattendelegation för att analysera det man bedömde vara de viktigaste gemensamma frågeställningarna. Detta dels för att de juridiska dokumenten ska vara konsekventa för olika mottagare i Sverige som berörs av flera myndigheters beslut, dels för att Sverige ska ha en gemensam profil i frågeställningarna gentemot EU-kommissionen vid rapportering och granskning.

I denna särskilda sammanställning redogörs övergripande de synpunkter som inkommit på samrådshandlingarna och hur de har beaktats, om de inte har beaktats och i så fall en motivering till detta, eller om de noteras för framtida arbete.

Sammanställning av inkomna remissvar

Nedan följer en sammanställning av inkomna remissynpunkter, presenterade per samrådsdokument. Svaren från webbenkäten ingår i sammanställningen.

Till vattenmyndigheten i Bottenviken har inkommit svar från 136 remissinstanser med över 1300 synpunkter. De organisationer och enskilda som har lämnat synpunkter på alla eller delar av samrådsdokumenten finns listade i Bilaga 1.

Länssstyrelsen
Norrbotten

Sammanställning av synpunkter på "Förslag till förvaltningsplan" och hur de har beaktats

Generellt om inkomna synpunkter

Omkring 15% av de inkomna synpunkterna har rört förslag till förvaltningsplan. Många synpunkter har rört struktur och läsbarhet, som till exempel att dokumentet är omfattande, svåröverskådligt och för detaljerat. Å andra sidan anser flera remissinstanser att dokumentet är för övergripande. Det har även kommit synpunkter som pekar på att dokumentet är en bra sammanfattning av arbetet. Tabeller och kartor har fått dels positiva synpunkter, dels negativa som anser att de är svåra att läsa respektive tyda. En del remissinstanser har lyft fram att det saknas en röd tråd och att det finns olikheter mellan distrikten både när det gäller terminologi och innehåll.

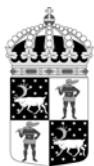
När det gäller innehållet i "Förslag till förvaltningsplan" så har bland annat Naturvårdsverket pekat på att vattenförvaltningsförordningens bilaga 1 inte är uppfylld. SGU har lyft fram flera områden där det saknas information om grundvatten. Under samrådsperioden har vattenmyndigheterna även bjudit in till att lämna synpunkter på vad som ska genomföras under nästa cykel. Många remissinstanser har lämnat sina åsikter och det har varit värdefullt. Många har även uttalat sig i positiva ordalag kring fortsatt medverkan i vattenförvaltningsarbetet.

Flera remissinstanser har berört den svenska implementeringen av ramdirektivet för vatten. Synpunkter som förs fram är bland annat att den svenska tolkningen är strängare och mindre demokratisk än i övriga europeiska länder. Synpunkter kring bristande samverkan och samordning med annat arbete inom vattenområdet är också vanliga.

Förändringar som har genomförts

Bearbetning av dokumenten har gjorts baserat på inkomna synpunkter för att öka läsbarhet och tillgänglighet.

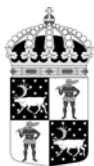
- **Språkgranskning** har gjorts av respektive förvaltningsplan. Generellt har vi arbetat med att förtydliga hänvisningar till underlagsmaterial samt att använda en genomtänkt och konsekvent terminologi i dokumenten. En gemensam ordlista har tagits fram till alla dokumenten.
- I **sidhuvudet** finns avsnittet utskrivet så att det ska underlätta att hitta i dokumentet.
- **Innehållsförteckningarna** har utökats.
- Struktur och texter har arbetats igenom mellan de fem vattenmyndigheterna så att **rubriksättningen** är gemensam i de allra flesta avsnitt. Många texter är också **nationellt gemensamma**. Detta för att underlätta jämförelser mellan distrikten.
- Under 2010 kommer vattenmyndigheterna att ta fram en ytterligare tryckt produkt som kortfattat och översiktligt beskriver alla fyra produkterna. Produkten är en "populärversion" som skall ge en introduktion till vad förvaltningsplan, åtgärdsprogram, miljökvalitetsnormer och miljökonsekvensbeskrivning samt hur dessa hänger ihop.

Länsstyrelsen
Norrbotten

Bearbetning och utökning av innehållet i dokumenten har gjorts baserat på inkomna synpunkter för att tydligare beskriva arbetet samt uppfylla de formella kraven.

- En gemensam struktur för **Sammanfattningen** med underrubriker och innehåll har tagits fram.
- **Inledningsavsnittet** har utökats med en beskrivning av det redan pågående vattenrelaterade arbetet, den lagstiftning som styr detta samt en tydligare beskrivning av organisationen av vattenförvaltningen i Sverige.
- Avsnittet **Information om vattenmyndigheten** har utgått och informationen har arbetats in i nästföljande avsnitt, Beskrivning av vattendistriktet.
- I **Beskrivning av vattendistriktet** har vi förbättrat texter om grundvatten samt hur vattenförekomstindelningen har utförts. En tydligare beskrivning av typindelningen och typspecifika referensförhållanden i vattenförvaltningsarbetet har infogats.
- Avsnittet Register över skyddade områden har bytt rubrik till **Skyddade områden enligt vattenförvaltningsförordningen**. Inledningstexten har förbättrats så att det bättre framgår vad registret är och hur vattenförvaltningen hanterar skyddade områden enligt vattenförvaltningsförordningen.
- Skrivningarna i avsnittet **Övervakning** har kompletterats så att det bättre framgår vilka brister som finns och hur vi avser arbeta för att förbättra övervakningsnätverket.
- I avsnittet **Status 2009** har nationella texter kring kvicksilver och kraftigt modifierade vatten lagts in. Vidare har avsnittet kompletterats med en karta över kemisk status utan kvicksilver. Texter kring grundvatten har utökats.
- Avsnittet Påverkansanalys har delats i två avsnitt, **Påverkansanalys** respektive **Miljöproblem**.
- Avsnittet **Miljöproblem** har utökats med de beskrivande texter som tidigare fanns i förslag till åtgärdsprogram. Texter kring grundvatten har utökats.
- Ett tydligare avsnitt om **Miljökvalitetsnormer** har tagits fram med gemensam struktur med underrubriker och innehåll. Fokus har lagts på att förmedla en gemensam bild av miljökvalitetsnormernas konstruktion och legala status. Dessa texter är gemensamma för de fem vattenmyndigheterna.
- En tydligare sammanfattning av åtgärdsprogrammet har tagits fram till avsnittet **Åtgärder för bättre vatten**. Här finns åtgärder presenterade, det förklaras hur de förväntas bidra till att miljökvalitetsnormerna nås, samt vilka konsekvenser åtgärdsprogrammet väntas få. Vidare presenteras också en beskrivning av hur vattenfrågor hanteras i den svenska lagstiftningen.
- Avsnittet **Deltagande i vattenförvaltningen** har utökats med texter kring vad samråden lett till, samt texter om hur samrådet under 2009 har bedrivits och vilket resultat det lett till. Ett avsnitt om slutsatser från arbetet i första cykeln har inkluderats.
- Avsnittet **Vattenförvaltningen 2009-2015** har tagits fram baserat dels på inkomna synpunkter, dels på interna diskussioner mellan vattenmyndigheterna. Detta avsnitt beskriver hur vattenmyndigheterna avser att arbeta under nästa cykel när det gäller bland annat samordning och samverkan, kartläggning och analys, klimatfrågor, övervakning, åtgärder, dataunderlag och datahantering samt rapportering till EU.

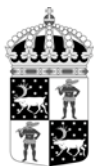
Länsstyrelsen
Norrbotten

- På många remissinstansers begäran redovisas den kemiska statusen för ytvatten på två separata kartor. På den ena karta inkluderas kvicksilver i statusbedömningen. I den andra kartan exkluderas kvicksilverparametern och där redovisas de vatten som inte uppnår god kemisk status av andra orsaker än förhöjda kvicksilverhalter.
- En generell förbättring av alla grundvattentexter har gjorts, enligt synpunkter från SGU.
- I avsnittet **Beskrivning av vattendistriktet** har det lagts till distriktsspecifika inledande texter om grundvatten, vattendrag, sjöar och kustvatten. I avsnittet finns det också en mer utförlig beskrivning av hur vattenförekomstindelning av sjöar och vattendrag har utförts i distriktet.
- I avsnittet **Påverkansanalys** har en mer utförlig beskrivning av de olika indikativa modellerna gjorts. Beskrivningen av den nationella påverkansanalys som gjorts för grundvatten har också blivit mer utförlig.
- I **Miljöproblemsavsnittet** har flera av de inkomna remisskommentarerna införlivats för att förbättra beskrivningarna av olika miljöproblem i distriktet. Bland annat har beskrivningen av klimatförändringar kompletterats med vilka förändringar som kan tänkas uppstå för vatten inom Bottenvikens vattendistrikt. Uppenbara felaktigheter av vissa miljöproblemsbeskrivningar har rättats till.
- Figurtexter samt tillhörande texter till kartorna har förbättrats för att underlätta för läsaren att tolka respektive karta.

Synpunkter som har noterats inför det framtida arbetet

Många synpunkter som har kommit in är mycket relevanta, men har inte lett till någon förändring av det material som var ute på samråd. Dessa synpunkter grupperas nedan och besvaras. Många av frågorna berörs också i förvaltningsplanens avsnitt "Vattenförvaltningen 2009-2015".

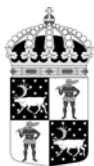
- Många vill vara med i fortsatt arbete, och detta noterar vattenmyndigheterna tacksamt.
- En del remissinstanser påtalar ett bristande samverkansarbete. Vattenmyndigheterna konstaterar att vi har strävat efter, men inte fullt ut lyckats med, att skapa engagemang och delaktighet trots att vi har genomfört en av Sveriges största samverkansprocesser. Detta arbete kommer att fortsätta i nästa förvaltningscykel. Likaså gäller det arbetet med vattenråd, där vattenmyndigheterna arbetar för långsiktiga lösningar.
- En del remissinstanser anser att vattenmyndighetens och vattenrådets hemsidor är svåra att navigera i och inte alltid så uppdaterade. Vattenmyndigheten ser att en fortsatt utveckling av dessa kommer att ske under nästa förvaltningscykel.
- Det har kommit in synpunkter på övervakningsnätverket, bland annat att det inte är heltäckande. Vattenmyndigheterna konstaterar att övervakningsnätverket kommer att ses över under kommande år för att göra övervakningen mer heltäckande och förbättra dataunderlaget för bedömningar.
- Synpunkter på VISS och Vattenkartan har bland annat rört att det är svårt att hitta och tolka informationen. Vattenmyndigheterna konstaterar att vi i VISS och Vattenkartan samlar all information om våra vattenförekomster, och att det pågår ett löpande arbete med att komplettera denna informationen. Vidare sker

Länsstyrelsen
Norrbotten

en löpande utveckling av den tekniska lösningen samt löpande arbete för att öka användarvänligheten.

- Många kommuner och vattenråd har önskemål om att det bättre ska framgå i VISS vad som är modelldata och vilka statusklassificeringar som bygger på faktiska mätdata. Vattenmyndigheten anser också att det är en angelägen fråga, och detta kommer att ses över hur man kan tydliggöra denna information på ett bättre sätt. I dagsläget fås den informationen via respektive vattenförekomsts motiveringstext.
- Många, speciellt kommuner och vattenråd, anser att kartorna i förvaltningsplanen är för översiktliga och svåra att uttyda. Syftet med kartorna i förvaltningsplanen är att ge en översiktlig och samlad bild av hur det ser ut i distriktet. För att få information om enskilda vattenförekomster kan VISS, Vattenkartan eller vattenmyndigheternas WMS-tjänster användas.
- Många remissinstanser har synpunkter på de bedömningsgrunder som används vid olika statusklassificeringar. Bedömningsgrunderna bör förenklas för att bli mer tillämpbara för såväl allmänhet, myndigheter och verksamhetsutövare. Det är också viktigt att man i bedömningsgrunderna tar hänsyn till de naturliga variationer som förekommer i landet. Vattenmyndigheten delar denna uppfattning, detta är en fråga för Naturvårdsverket och Sveriges Geologiska Undersökning som utvecklar de nationella bedömningsgrunderna.
- Kommuner efterfrågar tydligare information och vägledning hur kommunen ska arbeta med miljötillsyn och planhandläggning utifrån åtgärdsprogram och miljökvalitetsnormer. Kommuner ser också att det behövs rutiner för samråd och samarbete mellan olika intressegrupper i planeringen t ex gällande kulturmiljö och vattenkraft. Vattenmyndigheten ser det som en god idé och kommer att se över vilka möjligheter det finns att utveckla detta under nästa cykel.
- Många har synpunkter på kraftigt modifierade vatten (KMV), ekologisk potential samt hur utpekandet av dessa går till. KMV är en stor och komplex fråga som vattenmyndigheterna kommer att behöva arbeta mycket med under nästa förvaltningscykel.
- Oro finns att kulturhistoriska värden kan riskeras att gå till spillo då vattendrag skall restaureras. Länsstyrelsen kommer att pröva varje enskilt ärende där den ekologiska statusen provas mot kulturhistoriska värden innan restaureringsprojekt dras gång. Under 2009 har ett kunskapsuppbyggande projekt startats i distriktet i syfte att inventera och värdera kulturhistoriska spår längs de större älvarna. Underlaget skall kunna fungera som stöd vid prövning av restaureringsprojekt.
- En del remissinstanser har synpunkter på hur bygdeavgiftsmedel har nyttjats. Vattenmyndigheten skall verka för att dessa medel framöver skall kunna användas i större utsträckning till direkta vattenvårdande åtgärder.
- Många har synpunkter på att det finns osäkerheter i distriktets statusklassificeringar pga olika indikativa modeller, och att fastställda miljökvalitetsnormer inte kan överklagas. Vattenförvaltningen arbetar successivt för att förbättra dataunderlaget genom olika typer av verifieringsstudier samt ett nytt miljöövervakningsprogram som kommer att vara mer omfattande i distriktet. Status och föreskriven miljökvalitetsnorm kan komma att ändras framöver om dataunderlag visar att klassificering och norm är felaktig.

Länsstyrelsen
Norrbotten

- Samverkansarbetet med Finland kommer att utvecklas ytterligare under nästa förvaltningscykel. Detta var av olika skäl inte fullt ut möjligt i den första cykeln, se förvaltningsplanens avsnitt "Torneälven – ett internationellt avrinningsdistrikt". Norge kommer att från och med nästa förvaltningscykel att implementera vattendirektivet fullt ut och det planeras för ett utökat samarbete kring de frågor som rör de gemensamma gränsvatten.
- Remissinstanser anser också att vattenmyndigheten även bör uppmärksamma mindre kustnära vattenmiljöer som flador, glosjöar, kustbäckar och sjöar då dessa kan ha stor ekologisk betydelse för fågel- och fiskliv. Vattenmyndigheten ser det som ett bra förslag att arbeta vidare med under nästa förvaltningscykel.
- Flera remissinstanser anser att det behövs samordning mellan andra direktiv, Baltic Sea Action Plan, de svenska miljömålen med mera. Vattenmyndigheterna konstaterar att vi har samma uppfattning och att vi arbetar för en ökad samverkan, samarbete och koordinering i dessa frågor.
- Några anser att förvaltningsplanen inte tar ställning till de globala miljöproblemen i tillräckligt stor utsträckning. Vattenmyndigheten anser att detta arbete kan förbättras under nästa förvaltningscykel.
- Slutligen kan konstateras att vattenmyndigheterna arbetar kontinuerligt för att ensa arbetet mellan distrikten. De naturgivna förutsättningarna skiljer sig dock vilket gör att det kan finnas och kommer att finnas vissa olikheter mellan distrikten.
- Någon remissinstans anser att det finns för många vattenförekomster i Sverige. Vattenmyndigheterna konstaterar att vattenförekomstindelningen ses över kontinuerligt.

Synpunkter som inte har beaktas

En del synpunkter som har kommit in har inte beaktats. Det berör frågor som vattenmyndigheten inte kan påverka eller inte är relevanta för att förändra i samrådsdokumenten. En sammanfattning av dessa synpunkter följer nedan med en förklaring till varför dessa synpunkter inte har beaktats.

- Några remissinstanser anser att remisstiden har varit för kort eller att beslutsdatum måste flyttas fram. En del anser att den första förvaltningscykel ska ses som en försöksomgång. Remisstiden, tidsplanen och arbetet följer de krav som finns i vattenförvaltningsförordningen.
- En del remissvar anser att det är fel att besluten fattas av vattendelegationerna, att det inte finns något politiskt inflytande i beslutsprocessen och det är inte heller möjligt att överklaga besluten. Vattendelegationen är utsedd av regeringen, och dess befogenheter finns i vattenförvaltningsförordningen samt förordning med länsstyrelseinstruktion.
- Många har synpunkter på implementeringen av ramdirektivet i den svenska lagstiftningen. Flertalet kommuner har också synpunkter på att förslagen strider mot kommunernas självbestämmande. Dessa synpunkter är en fråga för regering och riksdag. Se även kommentar under synpunkter på miljö kvalitetsnormer.
- Klimatfrågan är en komplex fråga och arbetet med att inkludera denna i vattenförvaltningsarbetet kommer att utvecklas under nästa förvaltningscykel.

- Översvämningsproblematiken och miljöeffekter av översvämnningar är inte huvudsyftet med vattendirektivet och har därför inte beaktats inom åtgärdsprogrammet. Översvämningsproblematiken hanteras inom översvämningsdirektivet, vilket Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) ansvarar för. MSB föreslår en strategi med rättslig reglering av ett genomförande kopplat till vattenförvaltningen.
- En del remissinstanser anser att vattendirektivet har överimplementerats i Sverige och att vattenförekomstindelningen går långt utöver den nivå som direktivet och Naturvårdsverket syftar till. Vattenmyndigheten delar inte denna uppfattning, då vattenförekomstindelningen i distriktet baseras på den indelning som knyter an till nivån i det nuvarande praktiska vattenvårdsarbetet med restaurering, kalkning, vatten- och naturskydd. En indelning som syftar till att inbjuda till ett aktivt deltagande från allmänheten i Bottenvikens vattendistrikt. I distriktets förvaltningsplan beskrivs detta mer utförligt.
- Några remissinstanser anser att man bör avvakta att statusklassificera vattenförekomster till dess att man har tillräckligt mätdata. Denna synpunkt delas ej av vattenmyndigheten då det finns ett krav enligt vattenförvaltningsförordningen att redovisa status eller potential för alla vattenförekomster. Enligt rekommendationer från SGU har alla grundvattenförekomster som saknar mätdata för att bedöma kemisk status fått god kemisk status.
- Någon remissinstanser anser att blandningszoner enligt direktiv 2008/105/EG om miljökvalitetsnormer inom miljöpolitikens område borde anges i förvaltningsplanen. Detta har inte kunna behandlats av vattenmyndigheterna i denna cykel då det saknas vägledningsdokument från EU hur denna fråga skall hanteras.
- Några remissinstanser anser att det i förvaltningsplanen skall redovisas alla former av skydd inom vattenområdet. Denna synpunkt delas inte av vattenmyndigheten då det enligt vattenförvaltningsförordningen bara skall upprättas och redovisas register över skyddade områden enligt ett antal EU-direktiv. Detta beskrivs mer utförligt i förvaltningsplanens avsnitt "Skyddade områden enligt vattenförvaltningsförordningen".
- Synpunkter finns att övervakning av kulturmiljöer skall inkluderas i vattenförvaltningens övervakning. Detta beaktas inte av vattenmyndigheten då övervakning av kulturmiljöer samt forn- och kulturlämningar inte ingår i den övervakning som omfattas av vattendirektivet.

Sammanställning av synpunkter på Förslag till miljökvalitetsnormer och hur de har beaktats

Generellt om inkomna synpunkter

Omkring 25 procent av de inkomna remissynpunkterna har berört förslag till miljökvalitetsnormer. Majoriteten av de inkomna remissynpunkterna har varit övergripande synpunkter på nationell nivå och endast en mindre del av det totala antalet inkomna synpunkter har riktats på distriktsnivå. De synpunkter som inkommit på lokal nivå har nästan enbart varit synpunkter på statusklassningen, dvs underlaget till fastställande av miljökvalitetsnormerna.

Vattenmyndigheten har fått in en mängd synpunkter som berört miljökvalitetsnormernas rättsliga status. Flera remissinstanser har ifrågasatt Sveriges val av rättsligt bindande miljökvalitetsnormer och har menat att Sverige med detta system skulle ha överimplementerat ramdirektivet för vatten. Flera remissinstanser har haft synpunkter på Naturvårdsverkets bedömningsgrunder som Vattenmyndigheten använt sig av vid klassning av vattenförekomstens status. Bedömningsgrunderna har ansetts som svåra och komplicerade att tillämpa. Kritik har även framförts på att statusklassningarna och bakomliggande dataunderlag är bristfälligt och otydligt.

Vattenmyndigheten har också fått ett stort antal synpunkter på icke-försämringskravet. Flera remissinstanser har ansett att icke-försämringskravet som självständig regel är otydlig och svårtolkad. Gällande hantering av undantag har kritik riktats mot att Vattenmyndigheten inte utnyttjat möjligheten att besluta om undantag i tillräcklig omfattning. Synpunkter kopplade till frågan om kraftigt modifierade vatten (KMV) har också belysts i remissvaren. Synpunkterna kopplat till KMV har primärt handlat om hur vattenmyndigheten hanterat begreppet KMV samt kriterier för utpekandet av dessa.

Avslutningsvis har det också inkommit synpunkter på att dokumentet om miljökvalitetsnormer till sin utformning är otydligt, att texterna måste förenklas, förtydligas och samordnas mellan distrikten.

Förändringar som har genomförts

Samrådsdokumentet för miljökvalitetsnormer har ersatts av en föreskrift för miljökvalitetsnormer. Skälet till att Vattenmyndigheten valt att besluta om miljökvalitetsnormer i föreskriftsform grundar sig i att flertalet remissinstanser efterlyst ett tydligare beslutsdokument. Vattenmyndigheten har också fått ett bemyndigande av regeringen, i vattenförvaltningsförordningen, att meddela föreskrifter om kvalitetskrav som ska gälla i vattendistriktet.

- De beskrivande texterna i förslagsdokumentet har flyttats över till förvaltningsplanen.
- Texterna om miljökvalitetsnormer i förvaltningsplanen har också bearbetats för att få en ökad tydlighet, enhetlighet mellan distrikten samt bättre läsbarhet.
- Föreskriften består av en inledande textdel, med övergripande bestämmelser följt av ett tabellverk som anger vilka miljökvalitetsnormer som har beslutats för respektive vattenförekomst.

- I de tabeller som ingår i beslutet redovisas det vilken nuvarande status eller potential som samtliga vattenförekomster har, samt de miljökvalitetsnormer och andra bestämmelser som gäller.
- Vattenmyndigheten har valt att exkludera kvicksilver i dessa tabeller eftersom kvicksilver med dess utbredda problematik i Sverige fått ett undantag i form av ett mindre strängt krav. Att i detta fall redovisa kvicksilver i tabellen skulle medföra att majoriteten av våra vattenförekomster skulle bli rödmarkerade (på grund av att det inte uppnår god kemisk status) vilket vattenmyndigheten anser olyckligt ur ett pedagogisk perspektiv.

Kriterierna för urvalet av kraftigt modifierade vatten p.g.a. vattenkraftverk varierade mellan distrikten i samrådsmaterialet men efter remissen har man enats om gemensamma kriterier. De vatten som inte längre föreslås bli kraftigt modifierade vatten kallas istället preliminärt kraftigt modifierade vatten och får ett undantag med tidsfrist till 2021 då det krävs mer utredning för att kunna bestämma om dessa även ska vara kraftigt modifierade på sikt.

Vidare kommer **icke-försämringskravet** att utgå som en självständig bestämmelse, eftersom det kan anses att det redan finns i miljökvalitetsnormsbegreppet och därmed som juridiskt bindande krav.

Vad gäller **undantag** har synpunkter kommit in om att vattenmyndigheten endast får redovisa undantag på den totala statusen och inte på kvalitetsfaktornivå eller parameternivå.

- Vattenmyndigheterna har enats om att för ekologisk status meddela undantag på statusnivå och för kemisk status på ämnesnivå.
- Vattenmyndigheten har valt att, för ekologisk status, föreskriva undantag enbart på statusnivå, dvs. inte på parameter/kvalitetsfaktornivå. För kemisk status (både yt- och grundvatten) föreskrivs undantag på kvalitetsfaktornivå (ex. kadmium).
- Mindre stränga krav har tillämpats restriktivt.
- För grundvatten har vattenmyndigheten valt att fastställa miljökvalitetsnormer för samtliga grundvattenförekomster.
- Vattenmyndigheten har tagit bort listan med de särskilt förorenade ämnen och dess föreslagna klassgränser eftersom det lätt kan misstolkas att listan gäller generellt i alla vattenförekomster. Vattenmyndigheten har istället fastställt klassgränser för de särskilt förorenade ämnena för de vattenförekomster där det förekommer sådana.

I vissa fall har **synpunkter på statusklassningar** föranlett justering av status och därmed också av miljökvalitetsnormen, se nedan.

Bland ytvattenförekomsterna har efter samrådet 9% klassats om för ekologisk status och 4% för kemisk status. För grundvatten har inga omklassningar skett. Förändringarna beror till största delen på nya data framtagna av länsstyrelserna men även som resultat av remissvaren. Den stora förändringen för kemisk status på ytvatten är de ändrade gränsvärdena för kvicksilver som tillämpats (från 0,22 mg/kg till 0,02 mg/kg våtvikt).

I samrådsmaterialet har i distriktet enbart de grundvattenförekomster som bedömts vara i riskzonen för att inte uppnå god grundvattenstatus till 2015 fått kvalitetskrav. Efter samrådet har samtliga vattenmyndigheter gemensamt bedömt att det är lämpligt att fastställa miljökvalitetsnormer för samtliga grundvattenförekomster, oavsett om de har bedömts vara i riskzonen eller inte.

Synpunkter som har noterats inför det framtida arbetet

Många synpunkter som har kommit in är mycket relevanta, men har inte lett till någon förändring av det material som var ute på samråd. Många av frågorna berörs också i avsnittet "Vattenförvaltningen 2009-2015" i förvaltningsplanen. Bland annat kommer vattenmyndigheten under nästa cykel att arbeta vidare med att **kvalitetssäkra statusklassningarna** och därmed normerna, **fastställande av kraftigt modifierade vatten** och de **särskilt förorenande ämnena**.

Synpunkter som inte har beaktats

En del synpunkter som har kommit in berör frågor som vattenmyndigheten inte kan påverka eller som inte är relevanta för förändring i samrådsdokumenten.

Flera remissinstanser har ifrågasatt Sveriges val av **rättsligt bindande miljökvalitetsnormer** och har menat att Sverige med detta system skulle ha överimplementerat ramdirektivet för vatten. Ramdirektivet för vatten innebär en skyldighet för medlemsstaterna att vidta åtgärder i syfte att uppnå god ekologisk status och god kemisk ytvattenstatus i alla naturliga ytvattenförekomster. Det är uttryckligen reglerat i direktivet i vilka fall medlemsstaterna får uppnå god ekologisk status senare än 2015 eller nöja sig med en lägre kravnivå.

Det finns ingen bestämmelse i direktivet som medger att medlemsstaterna anger som kravnivå att god ekologisk status bör uppnås. Mot den bakgrunden kan det inte betraktas som en överimplementering av direktivet att föreskriva som miljökvalitetsnorm att god ekologisk status avses uppnås senast 2015 (i normalfallet).

De svenska bestämmelserna om fastställande av kvalitetskrav (dvs. miljökvalitetsnormer) inom vattenmyndigheternas ansvarsområde innebär ett åliggande för vattenmyndigheterna att formulera miljökvalitetsnormerna för ekologisk status så att god ekologisk status uppnås i alla naturliga ytvattenförekomster (om inte någon undantagsbestämmelse är tillämplig).

Bedömningsgrunderna för klassning av vattenförekomster har ansetts som svåra och komplicerade att tillämpa och det har framförts att de behöver förenklas och göras mer transparenta. Eftersom det är Naturvårdsverket och Sveriges geologiska undersökning som utvecklar bedömningsgrunder och vägledning för statusklassning har vattenmyndigheten inte kunnat beakta dessa synpunkter.

Sammanställning av synpunkter på Förslag till åtgärdsprogram och hur de har beaktats, samt särskild sammanställning enligt 6 kap. 16 § miljöbalken

Utöver kraven i miljöbalken om en sammanställning av samrådssynpunkter och hur de beaktas ska, enligt 6 kap. 16 § miljöbalken, vattenmyndigheten redovisa hur miljöaspekterna har integrerats i åtgärdsprogrammet, skälen till att detta åtgärdsprogram har antagits istället för ett annat alternativ, samt de åtgärder som avses att vidtas för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som åtgärdsprogrammet medför. Nedan följer, förutom en sammanfattning av synpunkter på förslag till åtgärdsprogram och förslag till miljökonsekvensbeskrivning, även en redogörelse av ovan nämnda krav på redovisning. Därför skiljer sig nedanstående sammanställning ifrån de för förvaltningsplan, miljö kvalitetsnormer och miljökonsekvensbeskrivning.

Generellt om inkomna synpunkter

Flertalet av samrådsyttrandena lämnar synpunkter på åtgärdsprogrammet, såväl vad gäller de 40 föreslagna åtgärderna som myndigheter och kommuner ska genomföra, som konsekvensanalysen. Huvuddelen av synpunkterna är kritiska till åtgärdsprogrammet, några vill ha ett kraftfullare åtgärdsprogram.

Många anser att åtgärdsprogrammets struktur och vad som är åtgärderna är oklart. Många anser även att valet av övergripande åtgärder som riktar sig till myndigheter och kommuner är otydligt och oprecist, och därmed inte kommer att genomföras. I flertalet yttranden från bland annat olika myndigheter ser man att kopplingen mellan åtgärder och deras effekt på normerna behöver tydliggöras. Flera yttranden anser emellertid att det är ett bra vägval att utforma övergripande åtgärder för att åtgärdsprogrammet inte ska peka ut enskilda verksamhetsutövare eller områden. Flera ifrågasätter även om det behövs fler åtgärder med hänsyn till att vi har bra vatten, och att åtgärder kan få konsekvenser för samhälle, företag och enskilda samt medföra höga kostnader. Några anser istället att det krävs ett effektivare åtgärdsarbete för att komma tillrätta med den omfattande påverkan. De flesta anser att staten måste finansiera hela arbetet i betydligt högre omfattning. Ett flertal remissinstanser tycker att vattenmyndigheten borde ha beskrivit konflikter mellan olika samhällsintressen.

Många lämnar synpunkter på enskilda åtgärder, och de åtgärder som riktas mot miljöproblemen övergödning och fysiska störningar har kommenterats mest. Det är även för dessa miljöproblem som Vattenmyndigheten har noterat störst åtgärdsbehov.

Flertalet yttranden anser att konsekvensanalysen är alltför övergripande och inte redovisar konsekvensen för samhället, företag och enskilda. De efterlyser en bättre och tydligare kostnadsanalys, och att det saknas en kostnadseffektivitetsanalys. Av dessa synpunkter framgår även att de inte kan följa en "röd tråd" mellan miljöproblem, valet av åtgärder, åtgärderna, myndigheter och kommuners ansvar samt konsekvenser och kostnader.

Naturvårdsverket, Sveriges Geologiska Undersökning och Statens Jordbruksverk har begärt att åtgärdsprogrammet prövas av regeringen.

Sammanfattning av synpunkter på åtgärdsprogrammet

Flera av synpunkterna berör den **övergripande disposition av åtgärdsprogrammet**, där det är otydligt vad som är åtgärder respektive vad som är konsekvensanalys och beskrivningar. Bidragande till otydligheten är även att vattenmyndigheterna har något olika disposition, vilket många nationella organisationer har påpekat.

Det finns ett flertal synpunkter som har koppling till den **juridiska konstruktionen i lagstiftningen**, vattenmyndighetens mandat, utformning av åtgärdsprogrammet i förhållande till miljö kvalitetsnormer och vem som ska gör vad och när. Olika yttranden menar att åtgärdsprogrammet ska peka ut den faktiska detaljerade åtgärden som myndighet eller kommun ska genomföra, medan andra yttranden menar att det inte ska peka ut enskilda åtgärder eller verksamhetsutövare utan snarare hållas på en generell nivå relativt miljöproblemen och vattenförekomsterna.

Vilken **ambitionsnivå åtgärdsprogrammet** ska ha varierar mellan yttrandena. I de flesta fall är synpunkterna allmänna och relaterar inte till vattenstatus och föreslagna miljö kvalitetsnormer. Många yttranden stödjer vattendirektivets och vattenförvaltningens mål och syften, men anser samtidigt att det inte ska genomföras åtgärder som kan påverka nuvarande samhälle, företag och enskilda. Genomgående anser man också att det medför för höga kostnader att förbättra vattenmiljön. Några yttranden anser emellertid att god vattenstatus är en central fråga i samhället, och det krävs mera åtgärder och resurser för att komma dit. Ett mönster är också att lokala myndigheter förväntar sig resurser, underlag och styrning från nationellt håll, medan nationella organisationer förväntar sig att fler åtgärder ska utföras lokalt.

Åtgärdsprogrammets åtgärder som riktar sig till myndigheter och kommuner har kommenterats av de flesta yttrandena. Dels finner myndigheter och kommuner det svårt att koppla sitt ansvar för åtgärden till rätt vattenförekomst och påverkansfaktorer, och anser att vattenmyndigheterna måste tydliggöra hur det ska tolkas. Många andra yttranden anser också att det är otydligt vad som blir de faktiska åtgärderna utav de 40 föreslagna och generella åtgärderna.

- Åtgärdsprogrammets generella krav på åtgärder mot **försurning** genom ökad styrning via den nationella kalkningsplanen till påverkade vattenförekomster, avstyrks av Naturvårdsverket som menar att det ska kalkas mindre och att åtgärden inte minskar påverkansfaktorerna. Andra yttranden stöder åtgärden.
- Åtgärdsprogrammet föreslår flera åtgärder mot **övergödning** som riktar sig till såväl nationella och regionala myndigheter samt kommuner, och berör alla sektorer som bidrar till övergödningen. De flesta anser att det behövs åtgärder, men de ser inte hur vattenmyndigheternas förslag ska kunna bidra till detta då det inte är preciserat vilka insatser som behövs. Några yttranden lämnar förslag på alternativa eller ytterligare åtgärder som behöver genomföras, men anger inte vem som ska ansvara för dessa. Generellt är jordbruksnäringen emot ökade krav på åtgärder inom jordbrukets övergödningstillförsel, särskilt om det medför verksamhetskostnader för den enskilde, medan tillsynsmyndigheter önskar tydligare regelverk. Angående avloppsvatten så anser de flesta VA-företrädarna

att de har gjort tillräckliga insatser, vilket även industrin anser. Några myndigheter delar dessa synpunkter medan andra anser att det behövs ytterligare insatser. Kring enskilda avlopp anser de flesta att det behövs fler insatser, men inte överallt. Utsläpp från båtar avstyrks av Sjöfartsverket och Transportstyrelsen med hänsyn till befintligt regelverk och att frågorna är under utredning.

- Angående åtgärdsprogrammets förslag kring **främmande arter** framförs att en strategi är överlämnad till regeringen.
- Åtgärdsprogrammets förslag kring **fysisk påverkan** riktar sig till nationella och regionala myndigheter och har medfört många synpunkter avseende markavvattningsföretag och dammar, men i övrigt få kommentarer. De flesta synpunkterna anser att åtgärder som påverkar markavvattningen eller vattenkraftproduktionen inte får genomföras, medan några synpunkter framför att det behövs för bättre vattenmiljöer.
- Åtgärdsprogrammets förslag att kommunerna behöver **öka och förbättra skyddet kring dricksvatten** har kommenterats i flera yttranden. De flesta synpunkterna påtalar vikten av ett bra skydd och att regelverket behöver stärkas kring de viktigaste vattnen, medan andra menar att skydd av dricksvatten inte får medföra intrång i verksamheten hos enskilda. Kommunerna, som ansvarar för inrättandet av vattenskyddsområden, har påtalat svårigheterna med att inrätta skyddsområden för alla vattentäkter fram till år 2015. Kommunerna ser även ett stort behov av tillskott i resurser om åtgärden skall bli genomförbar. Bland annat Livsmedelsverket påtalar vikten av att förena målen mellan ekologisk och kemisk status med mikrobiologisk status för säker vattenkvalitet. Socialstyrelsen framhåller att det behövs en helhetssyn på större vattentäkter och enskild vattenförsörjning.
- Åtgärdsprogrammets förslag kring bättre underlag för att bedöma konsekvenser och åtgärder kring **klimatförändringar, vattenresurser, vattenkvalitet, översvämning** och torka stöds av de som har yttrat sig om frågan.
- Åtgärdsprogrammet lämnar även förslag till **övergripande, administrativa och stödjande åtgärder** för vattenförvaltningsarbetet. De flesta yttranden ställer sig positiva till detta, men påpekar att omfattningen av dessa kommer att behöva preciseras och prioriteras i framtiden. Bland annat Naturvårdsverket påtalar emellertid att styrning av miljöövervakning och vattenkontroll behöver övervägas innan dessa kan omsättas.

De flesta yttrandena menar att **konsekvensanalysen** inte tillräckligt väl beskriver konsekvenserna för samhället, företag eller enskilda. Det framförs även att vattenmyndigheternas disposition och beskrivningar har varit något olika, vilket gör analyserna otydliga. Det finns en förväntan hos många att konsekvensanalysen ska redovisa utfallet för fastighet, kommun, företag eller avrinningsområde, inte bara för vattendistriktet.

På motsvarande sätt anger de flesta att **kostnadskalkylerna** inte är fullständiga eller tillräckligt preciserade för att spegla kostnaderna för samhället, företag eller enskilda.

Många yttrande anser även att vattenmyndigheterna inte redovisar den mest **kostnadseffektiva åtgärdscombinationen**, eller att föreslagna åtgärder inte är

analyserade som de mest kostnadseffektiva. Andra menar även att det inte går att beräkna om det är kostnadseffektiva åtgärder.

Många yttranden påtalar behovet av **samverkan och samordning** när åtgärder ska omsättas av flera myndigheter och kommuner inom samma avrinningsområde. Det finns uttalade önskemål om att nationella myndigheter och länsstyrelser måste ta på sig ett samordningsansvar.

Det påtalas även att det **behövs vägledning** kring åtgärderna av vattenmyndigheterna och tillsynsvägledande myndigheter, och även juridisk vägledning kring miljökvalitetsnormer.

Genom den juridiska konstruktionen finns det enligt vattenförvaltningsförordningen en möjlighet för myndigheter och kommuner att begära att åtgärdsprogrammet prövas av regeringen om åtgärdsprogrammet allvarligt avviker från bestämmelserna i lagstiftningen eller är i strid med annan lagstiftning. En sådan prövning har begärts av Naturvårdsverket och Sveriges Geologiska Undersökning som anser att åtgärdsprogrammet allvarligt avviker från bestämmelserna i lagstiftningen, och av Jordbruksverket som anser att det strider mot annan lagstiftning. Vattenmyndigheten har överlämnat åtgärdsprogrammet till regeringen för prövning.

Bedömning av rimliga alternativ till åtgärdsprogrammet

Innehållet och det formella utseendet när det gäller vattenförvaltningens åtgärdsprogram är på förhand delvis definierat i lagtexter, varför det finns små möjligheter att inom miljöbedömningen förutsättningslöst belysa eventuella alternativ till ett åtgärdsprogram.

Ett alternativ som har kunnat uteslutas, men som det finns stöd för i vattenförvaltningsförordningen, är delåtgärdsprogram. Dessa kan till exempel göras för de delar av vattendistriktet där speciella åtgärder behövs eller för sektor, fråga eller vattentyp som beaktar särskilda aspekter på vattenmiljöförvaltningen. Av tids- och resursskäl har detta inte varit möjligt, både åtgärdsprogram och förvaltningsplan är gjorda utifrån distriktets mer övergripande perspektiv. Dessutom saknas i dagsläget både tillräckligt detaljerad information och underlag inom många sakområden och sammanställningar av denna. Detta kommer att vara centralt i nästa vattenförvaltningscykel 2010-2015.

Valet av en översiktlig nivå på åtgärdsprogrammet, framför en mer detaljerad, har skett mot bakgrund av att vattenmyndigheten vill betona att de myndigheter och kommuner som har bäst kunskap inom sina arbetsområden ska ta fram de bästa lösningarna. Sektorsansvaret gör, när det gäller nationella myndigheter, att det kommer att skapas liknande förutsättningar över landet för att hantera ett visst miljöproblem. Kommuner som omfattas av en åtgärd kommer genom det avrinningsområdesvisa perspektivet att arbeta med vattenförekomster som sträcker sig över administrativa gränser vilket öppnar för likartade lösningar på lokala miljöproblem.

Miljöbedömningen och miljökonsekvensbeskrivningen är av en jämförbar detaljeringsgrad som åtgärdsprogrammet och är därför översiktlig och generell i sin utformning. En mera fullständig bedömning av hur olika miljöaspekter samt de nationella, regionala och lokala miljökvalitetsmålen påverkas bedöms kunna genomföras senare i samband med att mer platsspecifika åtgärder tas fram under nästa vattenförvaltningscykel. Det är således först när ett konkret åtgärdsförslag utformats för en bestämd plats, eller en serie åtgärder för ett lokalt/regionalt område, som det är möjligt att beskriva miljökonsekvenserna på mer detaljerad nivå i tid och rum.

Utöver det valda alternativet för åtgärdsprogrammet har miljöpåverkan bedömts för ett så kallat nollalternativ. Nollalternativet ska beskriva miljöförhållandena och miljöns sannolika utveckling om åtgärdsprogrammet inte genomförs (6 kap. 12 § miljöbalken). Nollalternativet är således inte en beskrivning av aktuella förhållanden eller ett antagande att inga ytterligare åtgärder vidtas, utan inkluderar de åtgärder och de förändringar som kan förväntas genomföras även utan åtgärdsprogrammet. Det är alltså pågående och förväntat kommande miljöförbättrande arbete och åtgärder som har betydelse för vattenmiljön. Det handlar bland annat om tillämpning av befintlig miljölagstiftning och insatser för att nå de vattenanknutna miljökvalitetsmålen.

Miljöaspekternas integrering i åtgärdsprogrammet

Åtgärdsprogrammet är inriktat mot utveckling och förbättring av naturresurser, specifikt vattenresurser, till skillnad mot vad som ofta är fallet nämligen exploatering/nyttjande av naturresurser. Det innebär att miljöaspekterna inte bara integreras i åtgärdsprogrammet, utan att hela åtgärdsprogrammet från början bygger på kunskap, data och information om främst vattnens miljöförhållanden.

Utifrån denna grundläggande förutsättning har åtgärdsprogrammet växt fram under 2008 och 2009, och olika miljöaspekter har integrerats, dvs såväl lagts till som tagits bort, när åtgärdsprogrammet successivt förbättrats. Särskilt stor vikt har här lagts vid synpunkter från samrådet 2009. Sammantaget har dock betydligt mer data, information och kunskap om vattnens miljöförhållanden i distriktet lagts till såväl åtgärdsprogram som miljökonsekvensbeskrivning än som tagits bort.

Förebyggande åtgärder samt övervakning och uppföljning

När konkreta åtgärder/projekt successivt blir aktuella under det fortsatta vattenförvaltningsarbetet och då utreds, projekteras, etc. på en mer lokal och platsspecifik nivå, så ska även förebyggande åtgärder för att motverka betydande negativ miljöpåverkan normalt tas med och beskrivas i dessa projekt på gängse sätt. Detta ska även ske för projektspecifik miljöeffektuppföljning.

För de förslag till åtgärder som ska genomföras av myndigheter och kommuner, ingår det normalt även i deras utrednings- och utvecklingsarbete att föreslå förebyggande åtgärder för att motverka och minska risken för negativa miljöeffekter vid genomförandet. Uppföljning av dessa åtgärder sker i första hand genom löpande

recipientkontroll och miljöövervakning samt i det kontinuerligt pågående vattenförvaltningsarbetet, bl. a genom det årliga rapporteringskravet på myndigheter och kommuner.

Den miljöövervakningen som bedrivs idag av många aktörer på olika geografiska nivåer kommer successivt att utvecklas i riktning mot vattenförvaltningens behov och därmed bli alltmer användbar i det sammanhanget. Detta utvecklas i detalj i vattenförvaltningens kommande övervakningsprogram som ska antas 2012.

Förändringar som har genomförts

Vattenmyndigheten har övervägt alla synpunkter, arbetat i nära dialog med övriga vattenmyndigheter, genomfört dialogmöten med representanter för flera myndigheter och andra intressenter och presenterat övervägandena för vattendelelegationen.

Regeringen har prövat åtgärdsprogrammet enligt myndigheternas begäran. Regeringen har beslutat att lämna förslaget till åtgärdsprogram utan åtgärd.

Vattenmyndigheten bedömer generellt att åtgärdsprogrammet inte kan ändras i sin grundläggande och övergripande form, vilket flera yttranden har begärt, för då krävs ett nytt samråd om åtgärdsprogrammet. En omfattande ändring skulle sannolikt innebära ett "avbrott" i förvaltningscykeln och/eller ett parallellt arbete med fortsatt kartläggning och analys.

Vattenmyndigheten har, tillsammans med de andra vattenmyndigheterna, **omarbetat åtgärdsprogrammets disposition och harmoniserat innehållet** så långt möjligt. Åtgärdsprogrammet har renodlats för att skapa tyngdpunkten i åtgärder och dess konsekvenser. Detta innebär bland annat att miljöproblemsbeskrivningarna flyttats över till förvaltningsplanen.

Den andra delen av tydliggörandet har handlat om att **fördjupa och utveckla konsekvensanalysen** så att den bättre bemöter frågeställningar i inkomna yttranden. Det har dock funnits en begränsning i vad som är möjligt med hänsyn till bristande kunskapsunderlag och avsaknad av beräkningsmetoder för exempelvis omvandling av miljövärden till monetära nyttor eller en prispolitik för vattentjänster. Åtgärdsprogrammet har även kompletterats i vissa avseenden för att tydligare redovisa de krav som finns i lagstiftningen på åtgärdsprogrammet.

Ambitionsnivån för åtgärdsprogrammet bestäms av miljökvalitetsnormerna. Generellt har vattenmyndigheten tillämpat många tidsundantag, vilket medför en längre tid för att uppnå miljökvalitetsnormerna, men kräver samma omfattning på åtgärderna för att nå god status. Vattenmyndigheten kan idag inte dokumentera att det skulle vara tekniskt omöjligt utom för enstaka vattenförekomster eller kemiska ämnen, och inga yttranden har kunnat påvisa det. Konsekvensen av att nå god status måste påverka nuvarande samhälle, företag och enskilda för att ge resultat. Däremot är påverkan på dessa beroende av vilken metod som väljs. Vattenmyndigheterna väljer inte åtgärdsmetod, det skulle begränsa utvecklingen av metoder och därmed inte vara en adaptiv vattenförvaltning. Olika metoder är tillämpliga i olika miljöer, därför medför metodvalet

olika kostnader för att nå samma resultat. Det har även betydelse för kostnadseffektiviteten, vilket därmed blir ett relativt begrepp i åtgärdsprogrammet.

Vattenmyndigheterna har tagit fram åtgärder som ger utrymme för ansvariga myndigheter och kommuner att välja metod och tillvägagångssätt i uppfyllandet av respektive åtgärd i åtgärdsprogrammet.

Åtgärdsprogrammets åtgärder, riktade till myndigheter och kommuner, behålls i huvudsak med sin nuvarande inriktning. De flesta åtgärderna har omformulerats efter olika synpunkter för att öppna för olika alternativ, tydliggöra innehållet och ansvaret för åtgärden.

- Åtgärdsprogrammets åtgärd mot **försurning** kvarstår men omformuleras.
- Åtgärdsprogrammets åtgärder mot **övergödning**, som riktar sig till såväl nationella och regionala myndigheter samt kommuner, bibehålls men de flesta omformuleras. Åtgärden till Sjöfartsverket om utsläpp av avloppsvatten från båtar tas emellertid bort. Vattenmyndigheten bedömer det vara tillräckligt med befintligt regelverk för en del av båtarna medan det pågår en utredning om andra båtars utsläpp.
- För **främmande arter** har åtgärden tagits bort i avvaktan på regeringens ställningstagande till föreslagen strategi från Naturvårdsverket m fl myndigheter.
- För **fysisk påverkan** som riktar sig till nationella och regionala myndigheter kvarstår i huvudsak åtgärdsprogrammets åtgärder i sin nuvarande form men med viss revidering.
- Åtgärdsprogrammets åtgärder, riktade till kommunerna för behovet att **öka och förbättra skyddet kring dricksvatten**, kvarstår i huvudsak med sin nuvarande inriktning.
- Åtgärdsprogrammets åtgärder för **övergripande, administrativa och stödjande ändamål samt bättre underlag** för vattenförvaltningsarbetet bibehålls i huvudsak i sin nuvarande form.

Konsekvensanalyserna har omarbetats och harmoniserats så långt som möjligt mellan vattenmyndigheterna. Det genomförda och pågående åtgärdsarbetet beskrivs bättre. En bättre översikt av konsekvenserna för samhälle, företag och enskilda görs. Vattenmyndigheten anser emellertid att det är en konsekvensanalys för vattendistriktet som ska redovisas, inte ett detaljerat utfall för fastighet, kommun, företag eller avrinningsområde. Konflikter mellan olika samhällsintressen utvecklas i miljökonsekvensbeskrivningen av åtgärdsprogrammet och hör inte hemma i åtgärdsprogrammet.

Kostnadsanalyserna har omarbetats och harmoniserats så långt som möjligt mellan vattenmyndigheterna. Kostnaderna för att förbättra vattenmiljön är beroende av många faktorer, varför det alltid kommer att vara svårt att beräkna dem. Att beräkna nyttovärdena av god vattenstatus är ännu svårare, då vatten och vattenmiljö oftast inte är prissatt utan är en kollektiv nytta med många intressen och nyttjandeformer. Vatten är en central resurs och fråga för hela samhället. Kostnaderna för åtgärder är enligt vattenmyndighetens bedömning relativt begränsade i förhållande till de nyttovärden och ekonomiska tillgångar som skapas genom att använda vattenresurserna.

Kostnadseffektivitetsanalyserna har omarbetats och harmoniserats så långt som möjligt mellan vattenmyndigheterna. Vattenmyndigheten anser att åtgärdsprogrammet redovisar den mest kostnadseffektiva åtgärdscombinationen för kartlagda miljöproblem inom vattendistriktet, givet de förutsättningar i form av bl a kunskapsläge samt det regelverk som finns för att nå miljökvalitetsnormerna. Vattenmyndigheten finner det inte meningsfullt att redovisa teoretiskt kostnadseffektiva åtgärder utanför uppdraget. De kostnadseffektiva åtgärderna kommer också att variera beroende av geografisk skala, sakfråga och målområde, vilket yttrandena visar. Det innebär även att myndigheter och kommuner behöver överväga vilka de kostnadseffektivaste åtgärderna är utifrån deras specifika förutsättningar.

Vid genomförandet av åtgärdsprogrammet är det viktigt att nationella myndigheter och länsstyrelser tar ansvar för samverkan och samordning mellan olika organisationer.

Tillsynsvägledande myndigheter måste även ta ansvar för juridisk vägledning kring miljökvalitetsnormer och åtgärdsprogram. Vattenmyndigheten avser att stödja arbetet och utveckla olika underlag i samverkan med myndigheter och kommuner.

Synpunkter som har noterats inför det framtida arbetet

Samrådet 2009 har tillfört många synpunkter som beaktats eller delvis beaktats vid revideringen av åtgärdsprogrammet. Många synpunkter på bland annat utformning, underlag, åtgärder och åtgärdsutformning och konsekvensanalys har inte beaktats eller kunnat beaktas av olika anledningar, men kommer till olika delar att tas med till den andra förvaltningscykeln. Vattenmyndigheten är medveten om att det finns ett stort behov av mer data, information och kunskap om vattens miljöförhållanden inom vattendistriktet, och att detta behöver utvecklas under kommande år.

Vattenmyndigheten ser också att grundvatten är en viktig fråga där det finns stort behov av kunskapsuppbyggnad såväl om kvalitén på grundvatten som annan påverkan som uttag av grus och berg.

Många kommuner i vattendistriktet har lämnat synpunkter på svårigheten att uttolka innebörden i inrättandet av vattenskyddsområden? Svårigheten ligger i förståelsen av vad som är ett tillräckligt skydd samt om kravet även innebär att dessa skall inarbetas i kommunala planer och program?

Vattenmyndigheten (VM) har överlämnat ansvaret i inrättandet av vattenskyddsområden till kommunerna. Diskussioner och dialog, information, m m under kommande förvaltningscykel kommer förhoppningsvis att ge stöd till kommunernas fortsatta beaktande av normerna.

Flera remissinstanser har lämnat yttranden om behovet av bättre samordning av arbetet kring miljöproblem och lämnat förslag till projekt som kan drivas tillsammans mellan myndigheter och kommuner. Länsstyrelsen föreslås vara drivande för olika vattenrelaterade sådana projekt.

VM anser också att länsstyrelsen kan vara lämplig myndighet för att driva olika vattenrelaterade projekt. Ett sådant ansvar behöver dock falla inom ramarna för länsstyrelsens verksamhetsområden.

Flera verksamhetsutövare i vattendistriktet anser att fokus ofta ligger på punktkällor i redovisningen av t ex påverkansanalyser. Ur ett konkurrensperspektiv anses det vara väsentligt att belysa hur direktivet kommer att tillämpas i andra EU-länder. Vattenförvaltningen bedriver ett fortlöpande interkalibreringsarbete vilket innebär jämförelser med andra medlemsstaters genomförande av direktivet. Vissa skillnader kommer att finnas i genomförandet då det finns skillnader i medlemsstaternas förvaltning och styrning av tillsyn, kontroll och tillståndsfrågor, etc. Genom tillämpningen av flertalet andra direktiv bedömer VM dock att konkurrensen mellan liknande verksamheter inte skall påverkas av dessa skillnader.

Verksamhetsutövare uttrycker en oro för omprövning av tillstånd. Detta anses ge en rättsosäkerhet för pågående verksamheter med tillstånd där strängare krav kan komma att meddelas för dessa verksamheter.

Vattenmyndighetens åtgärd om översyn av tillståndspliktiga verksamheter är riktad till länsstyrelserna för att skapa en förbättrad bild av verksamheterna och deras bidrag till att normer inte kan uppnås. Med ett förbättrat underlag även inom redan villkorade tillstånd kan det nya underlaget med stöd av normerna komma att kräva ett annat rättsläge även inom detta område. Eftersom tillstånd ger rättskraft anser vattenmyndigheten att sådana ytterligare villkor i så fall bör ske i samråd med verksamhetsutövare samt efter upprättandet av en källfördelningsanalys i området. Översynen är dock i första hand ämnad att skapa ett underlag som saknas.

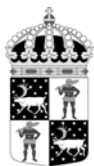
Länsstyrelsens kulturmiljöenhet i Norrbotten menar att det i alla handlingar tydligare borde framgå att samråd om åtgärder som berör kulturmiljö och forn- och kulturhistoriska lämningar ska ske med länsstyrelsernas kulturmiljöenheter. Samt att dessa samråd måste ske i god tid då de kan komma att kräva både tid och ekonomiska resurser för att önskad hänsyn till kulturmiljövärdena ska ske.

VM anser att det är en viktig fråga framöver att bättre belysa vilka vattendrag som skall anses ha särskilda kulturhistoriska värden så att konflikter mellan kulturvärden och restaureringsbehov för bättre vattenstatus skall reduceras. Distriktets länsstyrelser arbetar med att peka ut sådana vattendrag.

En del kommuner har sett det vara svårt att uttolka vem som förväntas göra vad inom ramarna för de föreslagna åtgärderna?

VM anser att kommunerna ansvarar för verksamheter inom sitt ansvarsområde, och blir därmed i vissa fall delansvariga för olika åtgärder. Den fortsatta planeringen av och dialogen om åtgärdsprogrammets genomförande kommer att stegvis tydliggöra ansvar och roller i detta arbete.

Vattenrådet i Södra Västerbotten anser det positivt med föreslagna åtgärder i form av övervakning/verifiering av status med avseende på särskilt förorenade och s.k. prioriterade ämnen när det gäller befintliga och planerade gruvrecipienter inom vattenrådsområdet. Det finns ett intresse från lokalbefolkningens sida rörande de vattenförekomster som berörs av dessa åtgärder. Det är därför angeläget att

Länsstyrelsen
Norrbotten

länsstyrelsen och vattenrådet tar initiativ till lokal samverkan i samband i med de åtgärder som planeras i de nya områdena.

VM anser att vattenråden fortsättningsvis skall kunna bidra med lokal kunskap om vatten och att dessa skall ha delaktighet i det pågående arbetet.

Naturvårdsverket anser att det är viktigt att nya föreskrifter rörande egenkontroll, recipientövervakning och miljöövervakning blir hanterbara och skäligen för berörda verksamhetsutövare, vattenvårdsförbund och myndigheter. Då vissa föreslagna åtgärder, åtminstone inom Bottenvikens vattendistrikt, inte ligger i närheten av verksamheter med egenkontroll är det också viktigt att tydliggöra vem som har ansvaret för att följa upp effekterna av dessa åtgärder. Med tanke på att provtagningen i ett vattendrag ofta är relativt begränsad bör all vattenprovtagning i ett vattendrag sammanställas av en instans för att få en gemensam helhetsbild till lägsta möjliga kostnad, ex vis länsstyrelsen medverkar i vattenvårdsförbunden, alternativt länsstyrelsen gör årsrapporter med sina och vattenvårdsförbundets data.

VM kommer under kommande förvaltningscykel att ha ett nära samarbete med länsstyrelsens ansvariga enheter för egenkontroll och provtagning i vatten.

Övertorneå kommun anser att situationen i Ala Lombolo behöver omnämnas särskilt. Miljöhotet är av den storleksordningen att hela Torne älv, nationalälven tillika Natura 2000-objektet, är hotat. Det här problemet bör tacklas gemensamt av oss alla. Kravet på sanering utan dröjsmål kan och bör riktas direkt mot staten. Frågan kring ansvarig av saneringsarbetet i sjön Ala Lombolo är ännu oklar. Länsstyrelsen har hittills finansierat den senaste utredningen med 90 % av kostnaden, kommunen har betalat 10%. Även LKAB har bidragit en del i tidigare projekt. Hur finansieringen skall ske fortgående är ännu inte löst men länsstyrelsen för diskussioner med bland annat LKAB.

Länsstyrelsen i Västerbotten föreslår att ett nationellt initiativ till att handläggargröd utvecklas i syfte att utgöra underlag för statusbedömning av vattenförekomster, för tillsyn och prövning av vattenverksamheter samt för prioritering av behov av förebyggande åtgärder. Det är i sammanhanget även angeläget med en samordning mellan datakällor som har tagits fram med olika syften men som berör vatten (ex. datalager för tillståndspliktiga vattenverksamheter med inverkan på fisk samt planer på en databas över samtliga meddelade miljödomar).

Vattenmyndigheterna har arbetat med att utveckla hela systemet för insamling, lagring och analys av vattenmiljöinformation som används som kunskapsunderlag i Sverige. Detta arbete kommer att fortsätta under andra förvaltningscykeln.

Synpunkter som inte har beaktats

En del synpunkter som har kommit in berör frågor som vattenmyndigheten inte kan påverka eller inte är relevanta för förändring i samrådsdokumenten. Det gäller bl a:

Lagstiftningens utformning och vattenmyndighetens mandat är inte frågor som vattenmyndigheten kan förändra, och det gäller även när besluten ska fastställas. Vattenmyndigheten har försökt förtydliga utformningen av åtgärdsprogrammet så att det framgår att det är miljökvalitetsnormerna som ska bibehållas eller uppnås.

Många synpunkter handlar även om att vattenmyndigheten borde ha redogjort för en **prioriteringsgrund mellan åtgärder och olika miljöproblem**.

Vattenmyndigheten har miljökvalitetsnormerna och miljöproblemen som utgångspunkt i framtagandet av åtgärder. Med denna utgångspunkt så finns det begränsade möjligheter att prioritera mellan normer eller miljöproblem. Alla miljöproblem som hindrar god vattenstatus ska ju i utgångspunkten lösas. Om myndigheter eller kommuner behöver stöd i sina prioriteringar finns vattenmyndigheten naturligtvis som stöd i processen eller planläggningen.

LRF anser att förslag till krav på skyddszoner och rening av dräneringsvatten inte är bra och bör utgå. Utvecklingen bör inte drivas med lagstiftning utan ska stimuleras i första hand med andra styrmedel.

Denna fråga är inte av stor betydelse i Bottenvikens vattendistrikt men vattenmyndigheten anser ändå att den utveckling av effektiva styrmedel nationellt som kommer att ske av bl a Jordbruksverket under kommande förvaltningscykel även kan få lokal betydelse i vattendistriktet.

Flera företrädare för vattenkraftsproduktion anser att i arbetet med att bedöma kostnadseffektiva åtgärder måste vattenkraftens nytta för elproduktion och som reglerkraft beaktas.

Arbetet med nationella energimål, andra nationella mål och avvägningar mellan dessa är inte en fråga för vattenmyndigheten, utan för riksdag och regering. VM beaktar dock vattenkraften vid utpekandet av ca 170 vattenförekomster som kraftigt modifierade (KMV). För dessa vattenförekomster kommer under nästa förvaltningscykel en ekologisk potential att fastställas som talar om vilken kvalitet som skall uppnås. Detta utgör även grunden för vilka åtgärder som kan komma att krävas. Åtgärderna skall inte vara orimliga och kostnaderna kommer att vara proportionerliga till den miljönytta som uppnås.

Ett fåtal vattenråd ser ett behov av bättre kunskap om hur förekomst av bäckkröding påverkar inhemska bestånd i vissa vatten. En utredning av förekomsten av bäckkröding bedöms dock inte behöva ges hög prioritet i vattenförekomster som inte hyser flodpärlmussla och där vidare spridning förhindras av förekomst av gädda nedströms i systemet.

För främmande arter finns inga särskilda åtgärder framtagna. I distriktet är vidare utredning föreslagen, som avser att visa hur och i vilken omfattning detta påverkar olika vatten och andra arter i vattenförekomsten. VM avvaktar NV:s framtagande av metod för främmande arter.

Förekomsten av vandringshinder är den enskilt största faktorn i vattendistriktet för att en vattenförekomst fått statusen "sämre än god". Här krävs ofta kostsamma åtgärder. Det finns en osäkerhet om vilken metodik som ska användas för bedömning av vandringshinder i form av vägtrummor och vattenkraftsdammar. Detta bör klarläggas innan slutligt beslut om klassning, norm och åtgärder fattas.

Vattenmyndigheten och länsstyrelserna har lagt ner stora resurser på inventeringar av vägtrummor och dammar. För dammar finns i dagsläget ett rimligt heltäckande underlag

i distriktet, medan det för vägtrummor finns områden som ännu inte inventerats. Arbetet med verifiering och kvalitetssäkring av gjord klassningar kommer att fortsätta under andra förvaltningscykeln. I det fortsatta åtgärdsarbetet krävs också förutom planeringsinsatser även prioriteringar av vattendrag och objekt.

Fiskeriverket menar att eventuella osäkerheter i befintliga data och de modeller som använts bör framgå. Det bör även framgå om det data som använts för att göra bedömningarna uppfyller kraven i direktivet och framtagna bedömningsgrunder. Det bör även framgå vilken kvalitetssäkring som gjorts både när man använt tillgängliga data och när man enbart baserat bedömningen på modellerat data.

VM har anpassat sitt arbete utifrån de förutsättningar som finns i vattendistriktet, det vill säga ett bristfälligt dataunderlag och användning av modeller samt expertbedömning som stöd. En bedömning av osäkerhet är utförd. Ett mer fullständigt dataunderlag går inte att få fram under så kort tid, utan får utvecklas över tiden. Flertalet resultat från modellarbetet behöver också verifieras innan lokala, konkreta åtgärder kan föreslås. VM har anpassat modellerna efter kraven i ramdirektivet för vatten. Mer information om modeller återfinns i förvaltningsplanen.

Flera kommuner samt vattenråd tycker att kartorna inte är läsbara, det är ett för stort område, en allmän skala behövs. För vattenrådsområden i denna storlek bör separat kartbilaga läggas till åtgärdsprogrammet. Kartorna är mycket viktiga för ett vattenråds arbete.

VM: Kartorna i produkterna avser att ge en bild för distriktet. Mer detaljerad information finns i VISS och i Vattenkartan.

LRF anser att sulfidjordarna i vattendistriktet måste få undantag med sänkta kvalitetskrav.

Sulfidjordarnas utbredning och påverkan på vatten kommer att kartläggas och utredas under kommande förvaltningscykel. VM ser i dagsläget inget skäl till att undanta vattenförekomster med koppling till sulfidjordar.

LRF Norrbotten ser det som ett problem att föreslagna åtgärder inom jordbruket sker genom de statliga jordbruksstöden, LMIV A (våtmark), LMLACK (fånggrödor/vårbearbetning) och LMZON (skyddszon) som inte omfattar hela Sverige utan kan bara sökas av en del regioner.

Vattenmyndigheten är medveten om problematiken att ersättning endast utbetalas i sydligare län, men förutsätter att denna fråga kommer att behandlas nationellt.

MSB hänvisar till de normala processerna enligt 11 kap. 6 § regeringsformen. De allmänna krav som ställs på de centrala myndigheterna saknar adekvat kausalitet till erforderliga åtgärder inom vattendistriktet. Det innebär inte att kraven är onödiga men bör ställas i annat forum. Förslagsvis bör åtgärderna presenteras för regeringen som får pröva de mot andra uppgifter inom myndigheterna.

VM följer lagstiftningen i MB, VFF samt övrig relevant lagtext.

Sammanställning av synpunkter på Förslag till miljökonsekvensbeskrivning och hur de har beaktats

Generellt om inkomna synpunkter

Vattenmyndigheten har under perioden mars t o m augusti 2009 haft samråd om vattenförvaltningens förslag till miljökvalitetsnormer, åtgärdsprogram, förvaltningsplan och miljökonsekvensbeskrivning (MKB). I Bottenvikens vattendistrikt har ca 25 yttranden inkommit med synpunkter på MKB:n. Efter samrådstidens utgång har vattenmyndigheten gått igenom alla samrådsyttranden samt tagit ställning till och sammanställt alla synpunkter som återfinns i yttrandena.

Huvuddelen av synpunkterna på MKB:n är kritiska. Det finns remissinstanser som menar att MKB:n är alltför övergripande och inte redovisar miljökonsekvenser för samhället, företag och enskilda. Man saknar också detaljerade redovisningar av effekter på olika miljöaspekter och andra miljökvalitetsmål än de direkt vattenanknutna. Men det har också framförts synpunkter om att MKB:n behöver förenklas för att vara läsbar för en bredare allmänhet. Vanligast är dock att man efterlyser bättre och tydligare redovisningar bland annat på vilka grunder vattenmyndigheterna gjort de olika bedömningarna samt avgränsningen av miljöbedömningen. Det framförs också synpunkter på att dokumentet är rörigt och svårläst, att tabellerna är inkonsekventa och att det är onödigt stora skillnader mellan de olika distriktens dokument.

Flera remissinstanser har påpekat att vattenmyndigheternas förslag till MKB inte är kompletta med avseende på kraven i 6 kap. miljöbalken och MKB-förordningen. Bland annat påpekar Naturvårdsverket att vattenmyndigheterna blandar ihop miljöaspekterna med miljökvalitetsmålen. Andra brister som uppmärksammas är att beskrivningen av miljöbedömningsprocessen är otillräcklig, att det saknas en redogörelse för behovsbedömningen, att avgränsningen är ofullständig, att det saknas redovisning av rimliga alternativ till valt åtgärdsprogram och att det saknas beskrivning av miljöförhållandena i de områden som kan komma att påverkas betydligt.

En annan synpunkt är att MKB:n istället för att beskriva konsekvenserna för miljöaspekter och miljökvalitetsmål bör beskriva om och i vilken utsträckning åtgärdsprogrammet förväntas medföra att miljökvalitetsnormerna uppfylls.

Flera remissinstanser, framförallt företrädare för vattenkraftsintressen, har framfört synpunkter på att vattenmyndigheternas avgränsade bort miljöaspekten klimatfaktorer i de tidiga skedena av miljöbedömningsprocessen är felaktigt eftersom det inte kan uteslutas att åtgärdsprogrammet kan medföra betydande miljöpåverkan för den aspekten.

Ett stort antal synpunkter pekar på att förslaget till MKB i allt för liten utsträckning redovisar sekundära och kumulativa effekter av åtgärdsprogrammet för olika miljöaspekter och miljökvalitetsmål, men också samhällsintressen som ligger utanför dessa. Flera av synpunkterna ger exempel på till exempel tänkbara sekundära effekter varav flera är detaljrika och kopplar både till specifika förutsättningar för olika

miljöaspekter/miljömål/samhällsintressen och till specifika lokala geografiska förutsättningar. Det framförs också synpunkter på att det saknas redogörelser för konflikter som kan uppstå bland annat mellan miljöaspekter på grund av åtgärder i åtgärdsprogrammet. Även dessa innehåller exempel.

Flera remissinstanser efterfrågar också en avvägning mellan olika samhällsintressen och EU-direktiv. Vanligast är att MKB:n inte väger kraven i ramdirektivet för vatten mot direktivet om främjande av energi från förnybara energikällor eller att MKB:n inte väger kraven på god status i vattenförekomsterna mot eventuell förlust av inhemsk och lokal produktion av livsmedel inom jordbruket.

Det har inkommit yttranden med synpunkter på MKB:n från flera remissinstanser som bara verkar inom Bottenvikens vattendistrikt, till exempel kommuner. En del av de aktörer som verkar över distriktsgränserna och i vissa fall i hela landet har också valt att ställa sina yttranden direkt till vart och ett av distrikten. De har alltså inte gjort samlade yttranden ställt till samtliga vattenmyndigheter utan yttrandet som inkommit till Bottenvikens vattendistrikt är specifikt.

Synpunkterna i dessa yttranden som rör MKB:n är dock av generell karaktär, det vill säga de är applicerbara på samtliga vattendistrikts förslag på MKB. Många av synpunkterna på MKB:n som framförs av dessa instanser är dessutom samma eller mycket snarlika som de synpunkter som nationella remissinstanser framfört.

Förändringar som har genomförts

Bearbetning av dokumenten har gjorts baserat på inkomna synpunkter för att öka läsbarhet och tillgänglighet. En omarbetning av disposition och innehåll samt harmonisering av detta mellan vattenmyndigheterna har gjorts så att strukturen är gemensam och så långt möjligt även innehållet.

Nya avsnitt som har lagts till:

- En beskrivning av miljöbedömningsprocessen.
- Redogörelse av hur syftet med miljöbedömningen uppfyllts.
- Redogörelse av hur behovsbedömningen gjorts.

Flera av avsnitten i dokumentet har utvecklats, bland annat gäller det:

- Förhållandet till andra planer och program.
- Vilka åtgärder som planeras för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen eller programmet medför enligt 6 kap. 12 § punkt 9 miljöbalken.
- Miljöförhållandena i de områden som kan antas påverkas betydligt.
- Vilken betydande miljöpåverkan som bedöms uppstå för miljöaspekterna.
- Vilka miljökonflikter som bedöms uppstå.
- Ny disposition som utgår från miljöaspekterna enligt miljöbalken.
- Kraven som miljöbalken ställer på en miljöbedömning tillgodoses
- Symbolspråk i sammanfattande konsekvenstabell ändras till +, - och 0.
- Kartorna samordnats.

- Referenser etc lagts till.

Flera remissinstanser efterfrågar en avvägning när mål för olika miljöaspekter står emot varandra och en konflikt uppstår, till exempel mellan klimatmål och mål för vattenkvalitet. Dessa kapitel har utvecklats, och påverkan på miljöaspekterna och miljömålskonflikter beskrivs mer utförligt.

Miljöbedömningarna har omarbetats och harmoniserats så långt det är motiverat. Vattenmyndigheten anser att det är en miljöbedömning för ett vattendistrikt som ska redovisas, inte en detaljerad sådan för fastighet, företag, kommun eller avrinningsområde.

Synpunkter som har noterats inför det framtida arbetet

Många synpunkter på bland annat utformning, underlag, etc. har inte beaktats eller kunnat beaktas av olika anledningar, men kommer till olika delar att noteras och tas med till den andra förvaltningscykeln. Vattenmyndigheten är medveten om att det finns ett stort behov av mer data, information och kunskap om vattens miljöförhållanden inom vattendistriktet, samhällets påverkan samt effektiva åtgärder, osv. och att detta behöver utvecklas under kommande år.

Vid genomförandet av vattenförvaltningens miljökvalitetsnormer, åtgärdsprogram och förvaltningsplan ställs krav på att de beaktas av många myndigheter och kommuner. Vattenmyndigheterna avser att stödja det arbetet kontinuerligt.

Synpunkter som inte har beaktats

En del synpunkter som har kommit in berör frågor som vattenmyndigheten inte kan påverka eller som inte är relevanta för förändring i samrådsdokumenten.

Lagstiftningens utformning och vattenmyndighetens mandat är inte frågor som vattenmyndigheten kan förändra då det är politiska frågor, och det gäller även vattendelegationernas sammansättning och när besluten ska fastställas.

Flera remissinstanser efterfrågar en avvägning när mål för olika miljöaspekter står emot varandra och en konflikt uppstår, till exempel mellan klimatmål och mål för vattenkvalitet. Någon avvägning mellan miljökvalitetsmål kommer dock inte att göras då det också är en politisk fråga som vattenmyndigheten varken har till uppgift eller mandat att avgöra. Frågan kommenteras delvis i MKB-dokumentet.

Flera synpunkter avser miljöbedömningens detaljeringsnivå, som anses otillräcklig. Vattenmyndigheten anser att MKB:s detaljeringsgrad är jämförbar med åtgärdsprogrammet, dvs det går inte att göra MKB mer detaljerad än åtgärdsprogrammet. Detta är en övergripande miljöbedömning som inte avser t ex enskild fastighet.

Länsstyrelsen
Norrbotten

Datum

Diarienummer

29
(32)

Några instanser efterlyser bättre/mer exempel på konkreta åtgärder. Vattenmyndigheten anser att exemplifieringar görs men hänvisar i övrigt till åtgärdsprogrammet.

Enligt en synpunkt framgår det av MKB:n om vissa fiskarter kunnat vandra uppströms innan vandringshindret byggdes. Sådana uppgifter anser VM ej ska anges i en miljöbedömning annat än i särskilda fall.

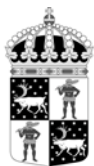
Bilaga 1: Lista på organisationer och enskilda som har inkommit med remissynpunkter

Statliga myndigheter

Banverket
Boverket
Energimyndigheten
Fiskeriverket
Jordbruksverket (2 st)
Kammarkollegiet (2 st)
Kemikalieinspektionen
Livsmedelsverket
Länsstyrelsen i Västerbottens län (2 st)
Länsstyrelsen Norrbotten Rätts- och veterinärenheten
Länsstyrelsen Norrbotten Landsbygdsenheten
Länsstyrelsen Norrbotten Kulturmiljöenheten
Länsstyrelsen Norrbotten Tillväxt och kommunikation
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB
Naturvårdsverket (2 st)
Riksantikvarieämbetet
Sjöfartsverket
Skogsstyrelsen
SMHI
Socialstyrelsen
Sveriges Geologiska Undersökning, SGU
Transportstyrelsen, sjöfartavdelningen
Vägverket

Kommuner

Arjeplogs kommun
Arvidsjaurs kommun
Bjurholms kommun
Bodens kommun
Jokkmokks kommun
Kalix kommun
Kiruna kommun
Luleå kommun
Lycksele kommun
Norsjö kommun
Pajala kommun
Piteå kommun
Skellefteå kommun
Sorsele kommun
Umeå kommun
Vindelns kommun
Vännäs kommun
Älvsbyns kommun (2 st)

Länsstyrelsen
Norrbotten

Övertorneå kommun

Regionförbund och kommunförbund

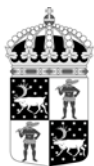
Regionförbundet Västerbotten
Sveriges Kommuner och Landsting

Branschorganisationer och ideella organisationer

Avfall Sverige
Jernkontoret
Kalix Norra Centerpartiavdelning
Kemi- och plastföretagen
Korpikå by
Lantbrukarnas riksförbund LRF (2 st)
LRF Västerbotten och Norrbotten
LRF Norrfjärden
LRF Övertorneå lokalavdelning
Mulövikens intresseförening
Naturskyddsföreningen i Norrbottens län
SCA Forest
SCA Packaging Munksund
Skogsindustrierna
Smurfit Kappa
Sportfiskarna
Statkraft
Storträsk skifteslag
SveMin
Svensbyns hembygdsförening
Svensk energi
Svenskt Näringsliv
Svenskt Vatten
Svensk Vattenkraftförening
Svenskt växtskydd
Sveriges textil och modeföretag TEKNO
Teknikföretagen
Vattenregleringsföretagen
Världsnaturfonden WWF
Västerbottens Båtförbund
Älvräddarnas samorganisation

Företag

Assargenerator HB
Billerud Karlsborg AB
Boliden Mineral AB (2 st)
EON Vattenkraft AB (2 st)
Holmen AB
Holmen Skog
Lapland Goldminers
LKAB

Länsstyrelsen
Norrbotten

Norra Skogsägarna
Northland Resources
SCA Skog AB
Skellefteå Kraft AB (4 st)
Skellefteälvens vattenregleringsföretag (4 st)
SSAB Tunnpå AB
Sveaskog
Vattenfall AB (3 st)

Vattenorganisationer

Tornedalens vattenparlament – VRO 1
Sangisälven och Keräsjoki vattenrådsområde – VRO 2
Kalix- och Töreälvens vattenråd – VRO 3
Råne-Luleälvens vattenrådsområde – VRO 4
Fyrkantens vattenrådsområde – VRO 5
Piteälvens vattenrådsområde – VRO 6
Åby-, Byske- och Kågeälvens vattenrådsområde – VRO 7
Skellefteälvens vattenrådsområde – VRO 8
Mellanbygdens vattenråd – VRO 9
Ume- och Vindelälvens vattenrådsområde – VRO 10
Södra Västerbottens vattenrådsområde – VRO 11
Norra Bottenvikens kustvattenråd – VRO 12
Södra Bottenvikens kustvattenråd – VRO 13

Privatpersoner

Studieförbundet Vuxenskolan ”vattnets väg”
Harads studiecirkel
Niemisel studiecirkelgrupp
Kälen studiecirkel
Anne-Marie Björn
Eva och Bengt Dahlbom
Paul Drugge
Mikael Edström
Rolf Ericsson
Mats Fabricius
Nils Granberg
Lars Hagemalm
Tommy Lindqvist
Bror Olofsson
Ture Rönnholm
Thomas Ylinenpää